

ביטול הליך משמעותי בשל ויתור הנילונה על ייצוג משפטי, שלא מדעת

בית המשפט המחוזי הורה על ביטול הליך משמעותי אשר התקיים בפני בית הדין המשמעותי לעובדי הרשויות המקומיות, מהטעם שוויתור המערערת על ייצוג משפטי במסגרת ההליך, הגם שהיה מרצונה החופשי, לא היה ויתור מדעת.

בעמ"מ 43024-07-17 אלקובי נ' עיריית אשדוד, מבחין בית המשפט המחוזי (בת"א-יפו) בין "ויתור מרצון" על ייצוג משפטי לבין "ויתור מדעת", וקובע כי אין די בויתור מרצון על הזכות לייצוג משפטי בהליך משפטי. אלא, שעל הוויתור להיות מדעת - קרי - ויתור של בעל זכות היסוד (לייצוג משפטי) על מימושה, תוך מודעות לקיומה והבנת השלכות הוויתור עליה.

על מנת להבטיח כי ויתור על ייצוג משפטי הינו ויתור מדעת, מוטל על בית הדין המשמעותי הנטל: "להסביר לנאשם המשמעותי את חשיבות הייצוג ואת ההשלכות העלולות להתלוות לויתור. עליו לשוות לנגד עיני הנאשם את משמעויות ההליך המשמעותי. עליו לציין כי במקרים מסוימים הליך זה יכול לגרום אף אמצעי משמעת חמורים, ובהם סנקציות כלכליות, פיטורין ואף השעיה מהשירות הציבורי" (ראו: פס' 18 לפסק-הדין).

זאת ועוד, אף אם ויתור הנילון על הייצוג הינו ויתור מרצון ומדעת, גם אז על אופן ניהול ההליך המשמעותי לשקף את פערי הכוחות הנובעים מהיעדר הייצוג המשפטי, תוך הטלת חובה מוגברת על בית הדין לוודא כי הצד שאינו מיוצג מבין את זכויותיו ואת אפשרויותיו במסגרת ההליך.

ואולם, לא כל פגם בקבלת ויתור מדעת במסגרת ההליך המשמעותי יביא לביטול ההליך, ועל בית המשפט לבחון שני שיקולים מרכזיים: חומרתם של ההליכים המשמעותיים, וכן - הפגיעה שנגרמה להגנת הנילון כתוצאה מהיעדר הייצוג המשפטי.

במקרה אשר נידון בפסק-הדין, קבע בית המשפט כי מדובר היה באישומים משמעותיים חמורים, בעלי השלכות מהותיות (פיטורים והרחקה לצמיתות מהמגזר הציבורי), וכי הנילונה, אשר ויתרה מרצון על זכות הייצוג על-ידי עורך-דין, לא היתה מודעת לחומרה היתרה הנשקפת מהם. בנוסף, ייצוגה העצמי של המערערת סבל מכשלים ממשיים, ומשכך, אין מדובר בויתור מדעת. לנוכח עיוות הדין שנגרם לנילונה, בוטל פסק-דינו של בית הדין המשמעותי וצוין כי מן הראוי שהדין המחודש בעניינה ייערך בפני מותב שונה.

בפסק דין זה, הושם הדגש על חשיבות זכות הייצוג על-ידי עורך דין - שהינה זכות יסוד - לא רק לאדם המנהל הליך משפטי, אלא לשיטה המשפטית ולאינטרס הציבור בבירור האמת.

בכבוד רב,

רחל בן-ארי (בר רב האי)

11 בפברואר, 2018

למידע נוסף ניתן לפנות
לעו"ד רחל בן ארי
RachelB@bf-law.co.il

טלפון: 04-8371505
פקס: 04-8370231
בית אדם - מעלה השחרור 15,
חיפה
מיקוד 3328439

מזכר זה כולל מידע כללי בלבד ואינו מהווה יעוץ משפטי או תחליף ליעוץ משפטי. מזכר זה מוגש כשירות ללקוחותינו. יש לשקול את נסיבותיו הפרטניות והקונקרטיים של כל מקרה לגופו ולשם כך יש להיוועץ עמנו.